

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
A288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.

ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

2. Конвенція Ради Європи про захист професії адвоката від 12.03.2025 р.
URL: https://vkksu.gov.ua/sites/default/files/konvenciya_pro-zahyst-prav-advokativ_final_1.pdf

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент **Кравченко Марина Олександрівна**

Левшина Є. Є.

студентка 1-го курсу магістратури
факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ НОРМ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ АДВОКАТА В УКРАЇНІ, США ТА ЄВРОПІ

Професійна етика адвоката відіграє ключову роль у забезпеченні довіри суспільства до правової системи та справедливого здійснення правосуддя. У сучасному світі, коли юридична практика стає дедалі більш глобалізованою та взаємопов'язаною, виникає потреба порівнювати стандарти етичної поведінки адвокатів у різних країнах. Таке порівняння дозволяє не лише виявити спільні принципи, що визначають конфіденційність, незалежність, професійну відповідальність адвокатів, а й зрозуміти специфіку правових культур, соціальних очікувань та історичних традицій кожної країни.

Вивчення етичних норм у різних правових системах є важливим для формування професійної компетентності адвокатів, підвищення рівня професійної культури та запобігання порушенням стандартів поведінки. Порівняльний аналіз дозволяє оцінити, яким чином різні підходи впливають на діяльність юридичних фірм, адвокатських бюро та об'єднань.

Таким чином, актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю узагальнення міжнародного досвіду стосовно етики адвоката, врахування культурних та правових відмінностей і формування усвідомленого підходу до етичної поведінки у сучасному світі.

Професійна етика адвоката визначає стандарти поведінки адвокатів, регламентує їхні взаємини з клієнтами, колегами та суспільством і забезпечує довіру до правосуддя. У різних країнах ці стандарти формуються під впливом правової традиції, історичного розвитку професії та культурних особливостей.

В Україні етичні норми поведінки адвокатів регулюються Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [1] та Правилами

ми адвокатської етики [2]. Ці нормативно-правові акти передбачають правила щодо конфіденційності інформації про клієнтів, уникнення конфлікту інтересів, необхідності належного виконання професійних обов'язків тощо. Наприклад, порушення конфіденційності або недотримання правил поведінки під час судового засідання може призвести до таких дисциплінарних стягнень, як попередження, зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк до одного року або взагалі позбавлення права на здійснення адвокатської діяльності.

У США професійна етика адвоката регламентується Модельними правилами професійної поведінки (Model Rules of Professional Conduct) Американської асоціації адвокатів (ABA), а також законами та правилами окремих штатів [3]. В Модельних правилах професійної поведінки зроблено акцент на саморегуляції професії, конфіденційності, уникненні конфлікту інтересів і відповідальності перед клієнтом. Порушення етичних норм може призвести до дисциплінарних санкцій, включно з тимчасовою або постійною заборобою на практику, а також цивільною відповідальністю за нанесено шкоду клієнту.

У Європейських країнах, зокрема, у країнах-членах Європейського Союзу, етичні стандарти адвокатів визначаються як національними законами, так і Кодексом поведінки ССВЕ (Council of Bars and Law Societies of Europe) [4]. Основні принципи включають незалежність адвоката, захист прав клієнта, прозорість діяльності та дотримання міжнародних стандартів прав людини. Порушення цих норм також тягне за собою дисциплінарні стягнення.

Порівняльний аналіз показує, що в Україні етичні норми є уніфікованими та регулюють різні аспекти діяльності адвоката — взаємодію із клієнтом, поведінку під час судового засідання, взаємодію в межах адвокатської спільноти, а також поведінку адвоката у позаробочий час. У США етичні стандарти більш гнучкі і базуються на саморегуляції та відповідальності перед клієнтом. У країнах Європи етичні норми інтегрують національні та міжнародні підходи, приділяючи особливу увагу правам людини, незалежності адвоката та прозорості його діяльності. Незважаючи на відмінності в законодавстві всіх досліджуваних країн, можна виділити такі спільні цінності адвокатської професії: доброчесність, конфіденційність, професійну відповідальність та повагу до прав і інтересів клієнта.

В Україні існує потреба у вдосконаленні професійної етики адвоката. Зокрема, доречно запровадити більш гнучкі підходи до вирішення конфліктів між адвокатами та розширити права адвоката під час дисциплінарного провадження.

Як приклад, з законодавства США можна запозичити практику цивільно-правової відповідальності адвоката, що стимулює самоконтроль і підвищує рівень довіри клієнтів. Європейський досвід корис-

ний тим, що там зроблено акцент на незалежності адвоката, відкритості його діяльності та впровадження норм прав людини у щоденну професійну практику. Такі підходи сприяють не лише підвищенню кваліфікації українських адвокатів, а й наближенню національних стандартів до міжнародних, що особливо актуально у контексті глобалізації правничої діяльності.

Отже, професійна етика адвоката є динамічною, вона потребує постійного вдосконалення відповідно до суспільних змін та змін у міжнародних правових стандартах. Для України важливим є розвиток інститутів саморегуляції, удосконалення механізмів вирішення конфліктів між адвокатами та підвищення рівня незалежності адвокатів у професійній діяльності. Запозичення окремих практик із США та Європи може сприяти підвищенню довіри до адвокатської професії та ефективності захисту прав клієнтів. Удосконалення правового регулювання етики адвоката в Україні дозволить сформувати професійну правову культуру в Україні, що відповідає вимогам сучасного світу.

Список використаної літератури

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
2. Правила адвокатської етики: рішення Звітно-виборного з'їзду адвокатів України від 09.06.2017 № n0001891-17 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>
3. Model Rules of Professional Conduct. American Bar Association (ABA), 2020. URL: https://www.americanbar.org/groups/professional_responsibility/publications/model_rules_of_professional_conduct/
4. Code of Conduct for European Lawyers. Council of Bars and Law Societies of Europe, 2023. URL: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/Code_of_Conduct_EN.pdf

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент **Кіслиця Ірина Олександрівна**

Безчеснюк М. І.

Моделі надання безоплатної правничої допомоги в США та Канаді: можливості імплементації в українську адвокатуру . . . 576

Джигирей В. В.

Розвиток альтернативних способів вирішення спорів в Україні та зарубіжних країнах: окремі питання 581

Димчишин О. В.

Організація адвокатури в Сполучених Штатах Америки 585

Доній А. А.

Набуття статусу адвоката в зарубіжних країнах 589

Завальніцька Д. А.

Гарантії безоплатної правничої допомоги у міжнародному гуманітарному праві 592

Зброцька Я. А.

Міжнародно-правові аспекти цифрової трансформації адвокатської діяльності 596

Касаткін В. В.

Дисциплінарна відповідальність адвоката: досвід України та ФРН 599

Косенюк В. О.

Незалежність адвокатури як критерій євроінтеграційного прогресу України 603

Кузьменко С. В.

Міжнародні стандарти захисту адвокатів від тиску та переслідування 606

Левшина Є. Є.

Порівняльний аналіз норм професійної етики адвоката в Україні, США та Європі 608

Маслякова А. В.

Особливості застосування арбітражу в міжнародному комерційному праві 611

Мідяна В. О.

Міжнародний досвід онлайн-врегулювання правових спорів та перспективи його запровадження в Україні 615